

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG
AKERSHUS
Postboks 325
1502 MOSS

Deres ref. 2025/12

Vår ref. 25/46261-4
Saksbehandler: Stine Glosli
Kompetansemiljø Sosiale tjenester

Vår dato: 29.09.2025

Om samtykke når mindreårige mottar sosiale tjenester

Viser til brev datert 25.08.2025 hvor dere viser til nyhetssak på navet og etterspør juridisk begrunnelse for standpunktet.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil nedenfor redegjøre for vår juridiske vurdering.

Sosialtjenesteloven har ingen aldersgrenser, med unntak av kvalifiseringsprogrammet hvor deltakeren må ha fylt 18 år for å få innvilget et program, jf. sosialtjenesteloven § 29. Mindreårige kan derfor motta sosiale tjenester.

Mindreårige kan som hovedregel ikke binde seg selv ved rettslige handlinger, men mindre annet er særskilt bestemt, jf. vergemålsloven § 9. Formålet med bestemmelsen er å beskytte den mindreårige mot å foreta disposisjoner som hen ikke er tilstrekkelig moden til å foreta på egenhånd.

I forarbeidene til vergemålsloven (Ot. prp. nr. 110 (2008-2009)) kapittel 3.3 er det blant annet uttalt følgende: *«den mindreårige ikke kan binde seg selv ved «rettshandel», innebærer at den mindreårige ikke på egenhånd kan disponere rettslig, for eksempel ved gavedisposisjoner, avtaler, testament og lignende». Videre er det uttalt at «At en person er umyndig, betyr nettopp at han eller hun i utgangspunktet ikke kan forplikte seg uten medvirkning av vergen (eller overformynderiet) [...]. Unntak fra dette trenger særskilt hjemmel»*

Det er derfor de med vergemålsansvaret som bestemmer på den mindreåriges vegne, og som eventuelt må samtykke til rettslige handlinger.

Vergemålsloven § 16 regulerer hvem som er verge for mindreårige. Det følger av bestemmelsen at det er den eller de som har foreldreansvaret etter reglene i barneloven som er verge, forutsatt at vedkommende er myndig.

Det å motta sosiale tjenester innebærer etter vår vurdering forpliktelser for den mindreårige. Selv om den mindreårige når som helst kan takke nei til tjenestene, så forutsetter alle

Nav

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA
E-post: nav.ekonomi.stonad.dokumentsenter@nav.no

www.nav.no

tjenestene at den mindreårige skriftlig eller muntlig søker om tjenesten, gir nødvendige opplysninger og dokumentasjon for at Nav-kontoret skal kunne vurdere behovet for hjelp og det fattes enkeltvedtak for alle tjenestene. Den mindreårige må i mange tilfeller møte til avtaler og samarbeide i tjenesteytingen, og for økonomisk stønad innebærer tjenesten at vedkommende mottar penger som vedkommende må råde over og kanskje blir forpliktet til å betale tilbake hvis vedkommende urettmessig har mottatt stønaden.

Vår vurdering er derfor at det å motta en sosial tjeneste er rettslig handling som forutsetter rettslig handleevne. Da det ikke er særlige bestemmelser i sosialtjenesteloven som regulerer mindreåriges selvbestemmelse, er det vergemålslovens regler som kommer til anvendelse. Det betyr at det er nødvendig med samtykke fra de som har vergemålsansvaret hvis mindreårige skal motta sosiale tjenester.

Det at den mindreårige ikke selv kan samtykke er som ovenfor nevnt begrunnet i å beskytte den mindreårige mot å foreta disposisjoner som hen ikke er tilstrekkelig moden til å foreta på egenhånd. Det er derfor de med vergemålsansvaret som skal ivareta barnets interesser, både med tanke på det om en sosial tjeneste er hensiktsmessig og nødvendig for den mindreårig, samt om de ønsker å avslutte oppfølgingen eller tjenesten. For at de som har vergemålsansvaret skal kunne ivareta sitt ansvar ovenfor den mindreårige, må samtykke etter vår vurdering innhentes *før* det søkes om en tjeneste.

Vergemålsloven § 18 sier at den mindreåriges verger skal handle i fellesskap. Det innebærer at begge må samtykke. Det er i utgangspunktet ingen formkrav til et samtykke. For at et samtykke skal være gyldig må det gis nødvendig og tilstrekkelig informasjon om de ulike sosiale tjenestene slik at de med vergemålsansvaret skal kunne ta stilling til hvorvidt den mindreårige skal søke om og motta tjenesten. Et samtykke må videre være frivillig, og de med vergemålsansvaret må uttrykkelig ta stilling til at den mindreårige skal søke. For å sikre at kravene til et samtykke er oppfylt, og for at Nav-kontoret skulle kunne dokumentere at det faktisk er gitt samtykke bør samtykket være skriftlig.

Som følge av ny vurdering har vi endret omtalen i veilederen "*Hvordan fatte vedtak på tjenesten opplysning, råd og veiledning*". Vi vil også endre omtalen i punkt 5.44.2.6.1 i rundskrivet.

Med hilsen

Jan Erik Grundtjernlien
avdelingsdirektør
Velferdsavdelingen

Stine Glosli
seniorrådgiver
Velferdsavdelingen

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Mottakere: STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS